

ЯК СПРОСТИТИ ЖИТТЯ БІЗНЕСУ ПІД ЧАС ВІЙНИ І ПІСЛЯ? ОГЛЯД ПОДАТКОВИХ ТА РЕГУЛЯТОРНИХ ЗМІН ВОЄННОГО ЧАСУ

ПІДГОТУВАЛИ:

Юрій Гайдай, старший економіст, ЦЕС

Дата:

Листопад 14, 2022

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ОГЛЯД ЕКОНОМІЧНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ У ВОЄННИЙ ЧАС.....	5
1.1 ПОДАТКОВІ ТА РЕГУЛЯТОРНІ ЗМІНИ.....	5
1.2 ДЕРЕГУЛЯЦІЯ ІМПОРТУ.....	8
1.3 МОРАТОРІЙ НА ПЕРЕВІРКИ.....	11
1.4 ДЕРЕГУЛЯЦІЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН.....	12
2. РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	16
3. ПІДСУМКИ ЕКСПЕРТНОЇ ДИСКУСІЇ “ПИЛКА, СОКИРА ЧИ ГІЛЬЙОТИНА? ЯК МАЄ ПРАЦЮВАТИ ДЕРЕГУЛЯЦІЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ”, 02.11.2022.....	18

Центр економічної стратегії – незалежний центр досліджень державної політики. Завдання ЦЕС – підтримка реформ в Україні з метою досягнення стійкого економічного зростання країни. Центр робить внесок у розробку стратегії економічного зростання України, здійснює незалежний аналіз найбільш важливих аспектів державної політики, а також працює над посиленням громадської підтримки реформ. Заснований у травні 2015 року.

Наші принципи:

- Економічна свобода (лібералізація, дерегуляція, приватизація)
- Вільна та чесна конкуренція
- Менша роль держави за підвищення її ефективності
- Інформаційна прозорість та свобода слова
- Верховенство права та захист приватної власності
- Здорові та стабільні державні фінанси
- Економіка, що створена на засадах знань.

Для більш детальної інформації про ЦЕС просимо звертатися до В'ячеслава Ноздріна, директора з комунікацій (тел.: (044) 492-7970, office@ces.org.ua).

Також запрошуємо відвідати наш сайт www.ces.org.ua та слідкувати за нами у соціальних медіа [facebook.com/cesukraine](https://www.facebook.com/cesukraine) чи twitter.com/ces_ukraine.

ВСТУП

Метою регуляторної політики є досягнення цілей уряду по покращенню економічних і соціальних результатів і, таким чином, покращення життя громадян і бізнесу. Якщо ми говоримо про ліберальний ринковий підхід, регуляторна політика потрібна перш за все для того, аби адресувати провали ринку.

Чим більшу роль бере на себе держава, тим більше акцент регуляторної політики зміщується на спрямування ділової активності та економіки в цілому у напрямку, який уряд вважає відповідним цілям державної політики. В такому разі вибір інструментів регуляторної політики зміщується від тих, що працюють як спонуки, до прямих заборон та директив.

В умовах війни, коли підприємці страждають від зменшення попиту на їхню продукцію та послуги, від втрати активів, людського капіталу, зовнішніх впливів на неперервність бізнесу, таких, як перебої з електропостачанням та повітряні тривоги, оптимальна регуляторна політика є іншою, ніж навіть у ліберальній економіці мирного часу.

Пріоритетом держави під час війни має бути збереження та підтримка підприємницької активності. Однак кратне зростання бюджетних видатків та спад економіки не дають простору в рамках відповідальної фінансової та монетарної політики для зменшення податкового навантаження чи масштабного стимулювання бізнесу.

Відтак пріоритетним стає зменшення адміністративного навантаження – як на підприємців, так і на державні органи, що здійснюють імплементацію та нагляд за дотриманням регуляторних вимог. На час війни доцільним є збереження лише регулювання провалів ринку, які можуть становити безпосередню загрозу для життя та здоров'я громадян, а також національної безпеки.

Після початку повномасштабного вторгнення Російської Федерації в Україну, Парламент та Уряд України вжили ряд кроків, спрямованих на спрощення ведення бізнесу, зменшення адміністративного та фінансового навантаження на підприємців. Ефективність та вплив ухвалених норм на економіку були різними. Більшість ухвалених змін діятимуть принаймні до завершення воєнного стану. Втім деякі з них уже переглянуті, або будуть переглянуті найближчим часом.

1. ОГЛЯД ЕКОНОМІЧНОЇ ЛІБЕРАЛІЗАЦІЇ У ВОЄННИЙ ЧАС

1.1 ПОДАТКОВІ ТА РЕГУЛЯТОРНІ ЗМІНИ

Спрощена система оподаткування.

Відповідні заходи фіскальної політики були прийняті з публічно проголошеною метою зменшити фіскальне та адміністративне навантаження на бізнес та державні органи, що здійснюють адміністрування податків та митне оформлення.

Перший пакет змін¹ до Податкового та Митного кодексів, а також 13 інших супутніх законів набрав чинності 17.03.2022 року. Ключовим моментом стало розширення права на спрощену систему оподаткування (ССО) для середнього та більшості великого бізнесу:

- ліміт річного обороту для 3-ї групи збільшено з 7,5 млн. грн. до 10 млрд. грн. Потім в рамках 2-го пакету (див. нижче) обмеження були зняті взагалі, і будь-яка компанія отримала можливість перебувати на ССО;
- знижено ставку єдиного податку з 5% до 2%;
- знято обмеження на види господарської діяльності (крім грального бізнесу та виробництва продукції, що підлягає оподаткуванню акцизним податком).

Таким чином, бізнес на загальній системі оподаткування отримав можливість сплачувати податок від обороту у розмірі 2% замість ПДВ (20%) та податку на прибуток (18%).

Законодавці також звільнили від обов'язку сплати податків платників 1-ї та 2-ї груп спрощеної системи оподаткування.

Другий пакет законодавчих змін² на період воєнного стану був проголосований Парламентом 24.03.2022 та підписаний Президентом 05.04.2022.

Всіх суб'єктів спрощеної системи оподаткування звільнено від сплати ПДВ, а також знято ліміт обороту для перебування на 3-й групі спрощеної системи оподаткування.

Такі зміни створили стимул для переходу на спрощену систему оподаткування для багатьох суб'єктів господарювання, в першу чергу тих, що мають низьку частку витрат на товари та послуги з ПДВ, а отже – низькі відносні обсяги податкового кредиту, тобто суми зменшення податкових зобов'язань з ПДВ.

¹ <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2120-IX#Text>

² <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39279>

Як спростити життя бізнесу під час війни і після? Огляд податкових та регуляторних змін воєнного часу.

Також на час відміни обкладання імпорту ПДВ (див підрозділ "Дерегуляція імпорту") розширена спрощена система була привабливою для імпортерів, та, відповідно – для роздрібної торгівлі із значною часткою імпортних товарів.

Вже станом на 01.04.2022 р. майже 150 000 суб'єктів господарювання, у тому числі 30 000 юридичних осіб, подали заяви про застосування спрощеної системи оподаткування³ із загальної кількості 1,2 млн. суб'єктів господарювання, зареєстрованих в Україні на початок 2022 р.

На початок вересня загалом 279 594 суб'єкти господарювання подали відповідні заяви, з них 12 347 – юрособи, що були на загальній системі оподаткування, 36 661 – юрособи – платники єдиного податку, та 230 856 – фізичні особи підприємці.

Державна податкова служба на основі декларацій за 1-й квартал 2022 року, оборотів, кількості вибулих платників ПДВ та середнього податкового навантаження оцінила недоотримані надходження до бюджету у порівнянні з нарахованим єдиним податком у обсязі 1,4 млрд грн в місяць⁴:

Таблиця 1. Дані щодо переходу суб'єктів господарювання на 2% ЄП, нарахування ЄП та розрахункових втрат у розрізі видів суб'єктів господарювання та податкової системи до запроваджених змін

	Перехід на 2%, к-сть	Нараховано ЄП, млрд грн	Розрахункові втрати (квітень-липень), млрд грн
Юрособи із загальної	12 347	2,135	1,3+
Юрособи зі спрощеної	36 661	0,455	2,9+
ФОП зі спрощеної	230 856	1,798	
Всього	279 594	4,388	4,3 (1,4 в місяць)

Спрощена система оподаткування не передбачає надійних засобів контролю за звітними оборотами та дотриманням податкового законодавства, окрім фіскальних реєстраторів. Водночас законодавці скасували обов'язкове застосування реєстраторів для сфери торгівлі, послуг та громадського харчування під час воєнного стану. Відтак оцінка обсягу втрат бюджету може бути істотно заниженою.

³ <https://www.rbc.ua/ukr/news/perehod-uproshchennuyu-sistemu-nalogooblozheniya-1648798514.html>

⁴ Робоча оцінка, озвучена під час зустрічі з представниками ДПС, Міністерства фінансів України та Податкового комітету Верховної Ради.

Як спростити життя бізнесу під час війни і після? Огляд податкових та регуляторних змін воєнного часу.

Втім варто зазначити, що вжиті у перший місяць війни кроки по дерегуляції, зокрема – запровадження декларативного принципу отримання прав на підприємницьку діяльність шляхом подачі через Дію декларації у вільній формі без жодних дозвільних документів, зменшення податкового навантаження разом із спадом шоку початку війни прискорили відновлення ділової активності – так, станом на кінець квітня було зареєстровано понад 11 000 нових фізичних осіб-підприємців та 1200 юридичних осіб.

Пальне

У зв'язку з руйнуванням нафтопереробних потужностей в Україні, для уникнення дефіциту пального та зростання цін, було встановлено нульові акцизи на імпорт пального та знижено з 20% до 7% ПДВ на реалізацію пального. Також було знижено вимоги до екологічних стандартів палива, що імпортується.

Однак в умовах жорстко регульованих цін зниження податків на пальне лише дозволило дистриб'юторам зберігати позитивну/нульову маржу прибутку за зростаючих витрат на логістику та оптових цін.

В останній декаді квітня ефект зниження податків був вичерпаний, і дефіцит пального проявився повною мірою у більшості роздрібних мереж, що не бажали продавати пальне нижче ціни беззбитковості/рівноважної ціни, на фоні значного переважання попиту над пропозицією.

Після відміни регулювання протягом травня ціни на пальне зросли на 40%⁵. Це зробило імпорт пального привабливим та спонукало до насичення ринку та, як наслідок, зникнення дефіциту пального вже до середини літа.

Згідно оцінок Державної податкової служби, грошовий вимір податкових пільг на імпорт пального лише протягом квітня-червня склав 14,8 млрд грн.

30.09.2022 набули чинності зміни до Податкового кодексу, якими встановлено акциз у розмірі 100 євро за 1000 літрів для бензину та дизельного палива (213,5 євро на початок 2022 року), а також 52 євро за 1000 літрів для газу.

При цьому ставки акцизу на пальне у країнах ЄС для споживання населенням становлять від 359 до 820 євро за 1000 літрів, на газ – від 125 євро за 1000 кг⁶⁷.

Інші зміни

Всі платники податків були звільнені від сплати екологічного та земельного податків для об'єктів у зоні бойових дій, призупинено сплату податку на житлову нерухомість для об'єктів, що знаходяться в зоні бойових дій.

⁵ <https://index.minfin.com.ua/ua/markets/fuel/a95/2022-05/>

⁶ https://taxation-customs.ec.europa.eu/taxation-1/excise-duties/excise-duty-energy_en

⁷ <https://taxfoundation.org/gas-taxes-in-europe-2022/>

Також після початку повномасштабної агресії РФ і тимчасового припинення роботи системи електронного адміністрування ПДВ (СЕА ПДВ), платникам цього податку було тимчасово надане право на включення до податкового кредиту з ПДВ товарів, за якими не зареєстровані податкові накладні, але наявні первинні бухгалтерські документи.

Після стабілізації економіки, та, імовірно, вирішення технічних проблем СЕА ПДВ, був ухвалений та набрав чинності 27.05.2022 закон №2260, який встановив граничні терміни реєстрації таких податкових накладних та розрахунків коригувань (ПН/РК): 14.07.2022 – для ПН/РК складених до 30.04.2022 та 11.06.2022 – для ПН/РК складених між 01.05.2022 та 15.05.2022.

Місцеві органи влади отримали право запроваджувати місцеві податки, а також збільшувати або зменшувати ставки існуючих місцевих податків.

Ми вважаємо цю зміну позитивною, оскільки вона дозволяє місцевій владі враховувати потреби місцевих бюджетів, економічну ситуацію та ділову активність, які швидко змінюються у зв'язку зі змінами в ході бойових дій та масовою міграцією громадян і бізнесу.

1.2 ДЕРЕГУЛЯЦІЯ ІМПОРТУ

Другим пакетом податкових змін, ухваленим 24.03.2022, законодавці також скасували митні збори на всі товари, крім тих, що ввозяться з Росії, Білорусі та тимчасово окупованих територій, та запровадили звільнення від сплати ПДВ на імпорт для суб'єктів господарювання, які перебувають на спрощеній системі оподаткування. Також було скасовано всі дозволи на імпорт – санітарний, екологічний контроль тощо.

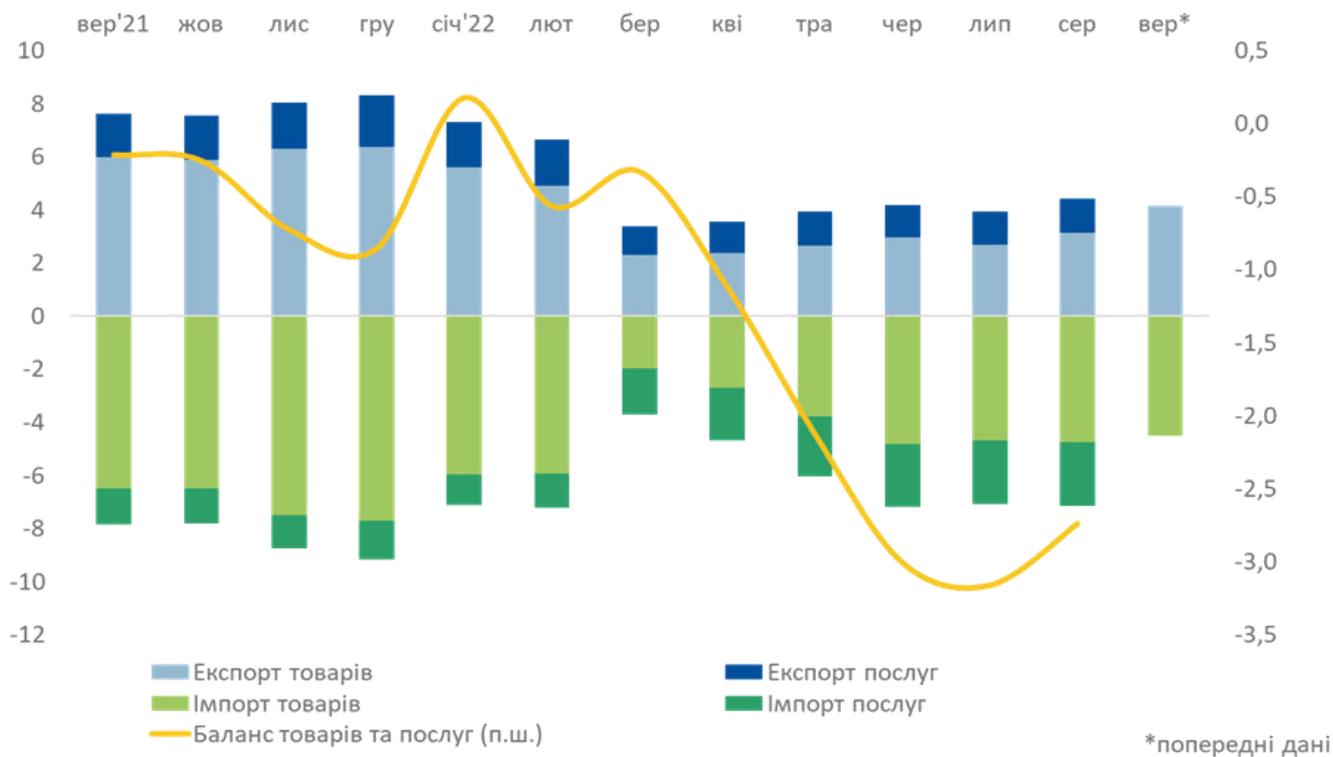
Було скасовано сертифікацію насіння для сільськогосподарського бізнесу, отримання дозволу на перевезення хімікатів та пестицидів, спрощено фітосанітарний контролю при імпорті сільськогосподарської продукції.

Також було знижено вимоги до маркування упаковок харчових продуктів (українська мова не обов'язкова для імпорту, а виробникам продуктів харчування не обов'язково відображати зміни інгредієнтів) та маркування упаковок тютюнових виробів.

Звільнення імпорту від оподаткування мало на меті уникнути дефіциту на внутрішньому ринку на початку війни. Однак воно було введено в дію з 01.04.2022, коли економічна активність уже почала відновлюватися від шоку, викликаного початком повномасштабної війни.

Сукупна вартість пільг за три місяці склала 26,1 млрд грн. Це послабило конкурентоспроможність українських компаній, особливо тих, що залишалися платниками ПДВ, спонукало до відновлення імпорту темпами, що випереджали експорт, що, на фоні фіксованого валютного курсу сприяло прискореному зменшенню золотовалютних резервів.

Рис 1. Зовнішня торгівля і торгівельний баланс України, млрд дол.

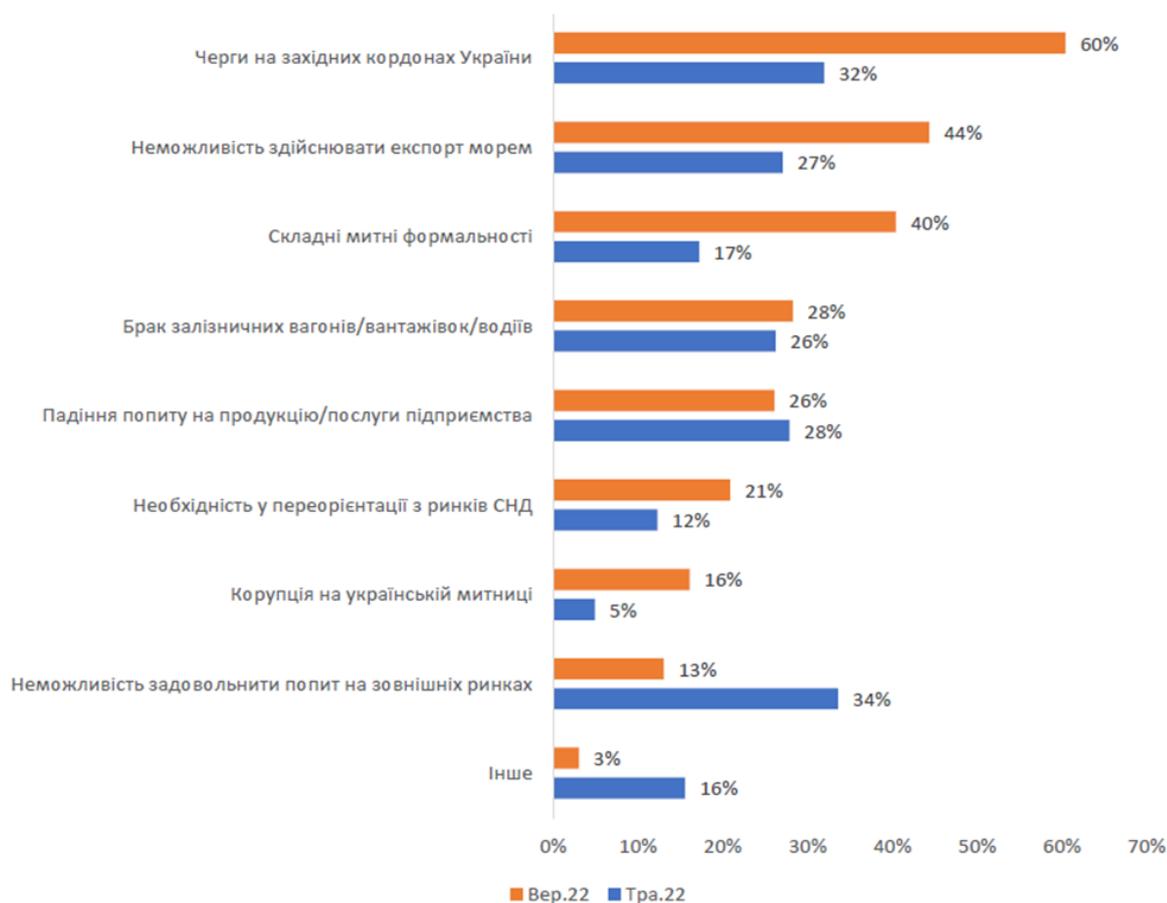
Робота митниці

У ході інтерв'ю представники бізнесу одним з критичних обмежуючих факторів на боці держави озвучували незадовільну роботу органів Державної митної служби. Результати щомісячного опитування керівників бізнесу показують, що 40% експортерів вказали серед перешкод митні формальності, 16% - корупцію на митниці⁸.

⁸ П'яте щомісячне опитування підприємств України, <http://www.ier.com.ua/ua/institute/news?pid=7008>

Як спростити життя бізнесу під час війни і після? Огляд податкових та регуляторних змін воєнного часу.

Рис. 2. Найважливіші проблеми українських експортерів

Приєднання до NCTS (спільний транзит з 36 країнами, в т.ч. 27 країн ЄС) з 1 жовтня має зменшити гостроту проблеми через спрощення митних формальностей, а саме запровадження єдиних декларації, гарантійного платежу та митного контролю для вантажів з ЄС.

Висновки

1. Зміни спрощеної системи привели до зменшення податкового навантаження на бізнес та надходжень до бюджету. Точна оцінка такого зменшення неможлива через відсутність достовірного обліку на спрощеній системі оподаткування. Зниження податкового навантаження було нерівномірним та несправедливим – майже 96% суб'єктів підприємництва, що перейшли на сплату 2% єдиного податку, працювали на "довоєнній" спрощеній системі, значна кількість яких були "трудовими ФОПами".
2. При цьому було створено преференційний режим, який стимулює короткі виробничі ланцюжки та спрощення бізнесу - через відсутність податкового кредиту кожна транзакція у ланцюжку доданої вартості підпадає під єдиний податок з доходу.
3. Збереження розширеної спрощеної системи без обмеження річного обороту та на більшість видів діяльності:

- не сумісне з інтеграцією до податкової системи Європейського союзу (яка передбачає можливість звільнення від сплати ПДВ, або спрощеного обліку ПДВ для малого бізнесу в межах річних лімітів обороту у EUR 10 000 – 47 000, залежно від країни та виду спрощення);
 - сприятиме збільшенню зловживань та тінізації економіки через приховування справжніх оборотів підприємців та розширення каналів збуту нелегального імпорту та внутрішнього виробництва⁹;
4. Відміна жорсткого регулювання цін на пальне вкупі зі зниженням податкового навантаження відновило ринкові спонуки, які дозволили приватним операторам швидко насичити внутрішній ринок та подолати дефіцит пального. Ринкове ціноутворення є запорукою стійкості паливного ринку і його необхідно зберегти після завершення воєнного стану. Водночас низькі ставки акцизів спонукатимуть громадян до більшого споживання пального, а пільгова ставка акцизу на зріджений газ не є виправданим стимулом до споживання цього виду пального з огляду на обмежені можливості до його виробництва всередині країни

1.3 МОРАТОРІЙ НА ПЕРЕВІРКИ

17 березня 2022 року набрала чинності постанова КМУ від 13.03.2022 р. № 303 «Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану», якою було припинено проведення планових та позапланових заходів державного нагляду (контролю) і державного ринкового нагляду на період воєнного стану.

Натомість було дозволено здійснювати позапланові заходи в окремих сферах – для запобігання "неконтрольованому зростанню цін на товари, які мають істотну соціальну значущість", за наявності загрози, що має значний негативний вплив на права, законні інтереси, життя та здоров'я людини, захист навколишнього природного середовища та забезпечення безпеки держави - виключно на підставі рішення центрального органу виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у відповідній сфері.

Державна податкова служба не належить до органів державного нагляду (контролю) і ринкового нагляду, порядок проведення податкових перевірок регулюється Податковим кодексом. Однак ще 24.02.2022 Наказом ДПС на підставі Указу Президента України «Про введення воєнного стану в Україні» було зупинено проведення документальних, фактичних та камеральних перевірок, що були розпочаті до 24.02.2022 року та не були завершеними, на період по останній день календарного місяця (включно) у якому завершиться дія воєнного стану.

Документальні, фактичні та камеральні перевірки, які мали розпочатися у період з 24.02.2022 та не були розпочаті, переносилися на період по останній день календарного місяця, у якому завершиться дія воєнного стану.

27.05.2022 набрав чинності закон № 2260-IX, яким було скасовано мораторій на:

⁹ Як обмежити зловживання спрощеною системою, <https://ces.org.ua/simplified-tax-system-paper/>

Як спростити життя бізнесу під час війни і після? Огляд податкових та регуляторних змін воєнного часу.

- камеральні податкові перевірки податкових декларацій з ПДВ та уточнюючих розрахунків до них;
- документальні позапланові перевірки, що проводяться на звернення платника податків, та/або у зв'язку з процедурою реорганізації чи припинення діяльності, банкрутства, у разі декларування заявленого до відшкодування з бюджету податку на додану вартість та/або з від'ємного значення з податку на додану вартість, яке становить більше 100 тис. гривень;
- документальні позапланові перевірки платників податків, за якими отримано податкову інформацію, що свідчить про порушення платником валютного законодавства в частині дотримання граничних строків надходження товарів за імпортними операціями та/або валютної виручки за експортними операціями.

Ксенія Ляпіна: Мій фаворит [серед дерегуляційних змін воєнного стану] – мораторій на перевірки. Прибрали контроль і допомогли підприємцям в часи війни. Але безкінечним мораторій бути не може. Потрібно запроваджувати ризик-орієнтований контроль.

Висновки

Зупинка на час дії воєнного стану більшості заходів державного нагляду та контролю, а також податкових перевірок по суті була сприйнята бізнесом, як масштабна дерегуляція, оскільки звільнила бізнес від необхідності дотримання вимог, які контролювалися і перевірялися державою, і таким чином значно зменшила адміністративне навантаження. Досвід роботи бізнесу та функціонування держави за умов такої радикальної дерегуляції має бути врахований при подальшому перегляді регулювань.

1.4 ДЕРЕГУЛЯЦІЯ ТРУДОВИХ ВІДНОСИН

Законодавче регулювання трудових відносин

З метою адаптації трудового законодавства до умов воєнного стану внесено зміни щодо укладення та розірвання трудових договорів та можливостей роботодавців щодо зміни умов праці, а також призупинення виплати заробітної плати.

Трудові договори

На період дії воєнного стану роботодавцям надано можливість укласти з працівниками тимчасові трудові договори без зазначення строку їх дії, а також договори про заміщення тимчасово відсутнього працівника. Після закінчення воєнного стану та виходу на роботу відсутнього працівника такі трудові договори можуть бути розірвані за бажанням роботодавця.

Наразі умови колективних договорів можуть бути змінені без погодження з профспілками. Закон говорить, що під час воєнного стану роботодавець може змінювати ці договори без згоди працівників, але нічого не говорить про законність цих не узгоджених норм після закінчення воєнного стану.

Нове законодавство також дозволяє встановлювати випробувальний термін для будь-якої категорії працівників під час воєнного стану.

Звільнення стало простішим як для працівника, так і для роботодавця. Працівник може звільнитися за власним бажанням без попередження за два тижні (за деякими винятками), тому він може вільно змінити місце проживання, якщо його життя та здоров'ю (або членам його сім'ї) загрожує небезпека. Роботодавець може звільнити працівника, якщо підприємство перебуває на стадії ліквідації у зв'язку з втратою потужностей або майна внаслідок воєнних дій. Працівник також може бути звільнений під час перебування на лікарняному або в будь-якій іншій відпустці, крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами або для догляду за дитиною.

Останні законодавчі зміни вводять додаткові умови для звільнення: мобілізація роботодавця (що означає, що він не зможе продовжувати керувати своїм бізнесом) або працівника, смерть працівника або роботодавця, ситуація, коли працівник відсутній на своєму робочому місці протягом 4 місяців і про нього немає відомостей або він офіційно визнаний судом безвісно відсутнім.

Умови праці

Під час воєнного стану роботодавець може змінювати істотні умови праці без повідомлення працівника за 2 місяці, незалежно від того, чи є трудовий договір індивідуальним чи колективним.

На початку війни роботодавець міг призупинити виплату заробітної плати до відновлення роботи підприємства. З другої половини липня можна призупинити трудовий договір, але лише з поважної причини та з дозволу місцевої військово-цивільної адміністрації.

При цьому працівник може оформити відпустку без збереження заробітної плати на будь-який період. Таким чином, можливе збереження трудових відносин між роботодавцем та працівником у період, коли робота фактично не виконується, але сторони вважають це тимчасовою ситуацією.

В умовах воєнного стану ведення діловодства та архівування здійснюється виключно на розсуд роботодавця. Все офіційне листування (пов'язане з трудовими відносинами) між роботодавцем та працівником може вестися за допомогою засобів електронного зв'язку.

Тривалість робочого дня

На початку війни максимальна тривалість робочого тижня була збільшена до 60 годин, наразі ця норма діє лише для працівників об'єктів критичної інфраструктури. Під час воєнного стану в Україні не встановлюються офіційні святкові та неробочі дні.

Відпустка

У надзвичайних умовах воєнного стану тривалість оплачуваної відпустки стає однаковою для всіх категорій працівників і не може перевищувати 24 календарних днів. При цьому працівникам об'єктів критичної інфраструктури може бути відмовлено у наданні будь-якої відпустки, крім відпустки у зв'язку з вагітністю та пологами. Всі категорії працівників, які мають право на більш тривалу відпустку, зможуть використати додаткові дні після закінчення воєнного стану. Невикористані дні за попередні періоди не можуть бути використані під час воєнного стану, але у разі звільнення (або звільнення за власним бажанням) під час воєнного стану особа може отримати грошову компенсацію

Як спростити життя бізнесу під час війни і після? Огляд податкових та регуляторних змін воєнного часу.

за невикористану відпустку. Як і раніше, не можна використовувати невикористані дні відпустки у разі переходу з однієї роботи на іншу.

Оплачувана відпустка може бути оплачена за день до її початку.

Статус безробітного та допомога по безробіттю

Основними напрямками політики у сфері захисту безробітних були підвищення доступності допомоги по безробіттю для внутрішньо переміщених осіб та скорочення державних видатків у системі загальнообов'язкового соціального страхування..

Право ВПО на отримання допомоги по безробіттю

Уряд України спростив процедури отримання статусу безробітного та реєстрації для внутрішньо переміщених осіб. Метою було надати можливість цій категорії отримати статус безробітного в ситуації, коли вимушена евакуація не дозволила взяти з собою офіційні документи, які зазвичай зберігаються на робочому місці або видаються роботодавцем (трудова книжка, наказ про звільнення). Нові законодавчі норми дозволяють ВПО отримувати допомогу по безробіттю відповідно до їх фактичного статусу (особи, яка не має роботи як засобу до існування) без будь-якого документального підтвердження.

Відтепер ВПО можуть звертатися за призначенням допомоги по безробіттю без документів, що посвідчують особу та/або документів, що підтверджують трудовий стаж. Також ВПО можуть припинити трудові відносини з роботодавцем, просто звернувшись до центру зайнятості за фактичним місцем проживання. Днем припинення трудових відносин з роботодавцем вважатиметься наступний день після дня подання заяви.

Зміни в оплаті

Відповідно до загальноєвропейської практики, допомога по безробіттю призначається з дня звернення за нею, незалежно від того, скільки часу вона може розглядатися. Відновлюється практика надання допомоги по частковому безробіттю (запроваджена під час дії карантинних обмежень), яка тепер спрямована на підтримку підприємців та їх найманих працівників у разі втрати доходу внаслідок зупинення або скорочення виробництва чи надання послуг.

Розмір виплат для безробітного, як і раніше, прив'язаний до розміру внесків його колишнього роботодавця (фактично - від попереднього розміру офіційної заробітної плати), але максимальний розмір допомоги по безробіттю не може перевищувати 150 відсотків мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня календарного року (на сьогоднішній день - 9750 грн.). Таке обмеження спрямоване на підвищення спроможності держави надавати допомогу якомога більшій кількості осіб, які її потребують.

Внутрішньо переміщеним особам, які не мають документів, що підтверджують трудовий стаж та заробітну плату з останнього місця роботи, допомога по безробіттю призначається автоматично на 2 роки у розмірі 1 800 грн. Після отримання зазначеної інформації розмір виплат переглядається відповідно до чинного законодавства.

Всі категорії безробітних можуть отримувати допомогу по безробіттю без особистого відвідування центрів зайнятості за умови підтвердження наміру залишатися безробітним не рідше одного разу на 30 календарних днів будь-якими засобами зв'язку, у тому числі електронною поштою.

Нове визначення підбору праці

Останні зміни, внесені Кабінетом Міністрів до порядку надання допомоги по безробіттю, передбачають, що після 30 днів з моменту реєстрації для безробітного з будь-якою кваліфікацією підходящою стає некваліфікована робота. Це практично означає, що працівники можуть отримувати допомогу по безробіттю відповідно до чинного законодавства лише протягом одного місяця. Після цього безробітний зможе отримувати виплати (мінімальну заробітну плату) лише від працевлаштування на " підходящих" (будь-яких) робочих місцях, запропонованих військово-цивільною адміністрацією.

Висновки

1. Більша гнучкість у питаннях звільнення, працевлаштування та організації праці була спрямована на максимальне збереження бізнесу. Спрощення діловодства під час воєнного стану було запроваджено через неможливість (в окремих випадках) його ведення в повному обсязі в таких умовах, а також мало на меті надання загальних поступок для ведення бізнесу.
2. Збереження зайнятості в ситуації, коли працівник фактично не виконує роботу та не отримує за неї заробітну плату, сприяло швидкому відновленню економічної активності. Так, частка українців, які продовжують працювати або навчатися, незважаючи на війну, зросла з 53% у березні до 64% у квітні. Кількість економічно неактивних малих та середніх підприємств зменшилася з 42% у березні до 26% у квітні.
3. Зростання інтенсивності навантаження, спричинене змінами в законодавстві щодо відпусток та робочого часу, відбувається в умовах зниження трудових доходів у поєднанні з високими темпами інфляції. Це перешкоджає відтворенню людського капіталу та загрожує його сталому розвитку.
4. Місячне обмеження страхових виплат застрахованим особам підриває довіру до системи загальнообов'язкового соціального страхування та загрожує детінізації трудових відносин.
5. Залучення безробітних до суспільно корисної праці не вирішить проблему нестачі робочих місць для ВПО, оскільки вони залишаються в регіонах, які є економічно надлишковими з точки зору робочої сили.

2. РЕКОМЕНДАЦІЇ

Оподаткування та регулювання

1. Згорнути "розширену спрощенку", повернувшись до спрощеної системи, чинної до 24.02.2022, найпізніше з 2-го півріччя 2023, завчасно комунікуючи зміни задля дотримання принципів стабільності та прогнозованості податкової політики, забезпечити перехідні положення для уникнення подвійної сплати податків підприємцями при переході на загальну систему.
2. Розглянути можливість збереження на певний період після завершення воєнного стану звільнення від оподаткування 1-ї та 2-ї груп спрощеної системи, виключивши з них категорії, що сприяють тінізації - торгівлю промисловими товарами, готельно-ресторанний бізнес.
3. Після завершення воєнного стану здійснити реформу спрощеної системи оподаткування¹⁰ а також змінити розподіл податків між державним та місцевим бюджетами для створення додаткових спонук для місцевої влади покращувати місцеві умови ведення бізнесу та водночас стимулювати фіскальну дисципліну.
4. Зберегти збільшену податкову знижку та віднесення на витрати благодійної допомоги.
5. Скасувати пільги для технопарків, натомість приділити максимальну увагу спрощенню підключення до інфраструктури для всього бізнесу
6. Вільне ціноутворення на ринку пального необхідно зберегти, забезпечивши належний нагляд з боку антимонопольного органу для уникнення цінових зловживань великими імпортерами та роздрібними мережами. Водночас знижені ставки акцизу на імпортне пальне, які наразі стимулюють ділову активність, зменшуючи вартість логістики, по завершенні воєнного стану доцільно поступово наблизити до мінімального порогу, передбаченого законодавством ЄС, що спонукатиме до ощадливішого споживання імпортного пального, та створить фіскальний простір для більш цільових стимулюючих заходів.
7. Після завершення воєнного стану продовжити строки тимчасового звільнення від екологічного та земельного податків для стимулювання ділової активності.
8. Провести перегляд інструментів регулювання на державному та регіональному рівнях на основі оцінки ризиків та з урахуванням досвіду щодо наслідків відсутності державного контролю дотримання відповідних регулювань протягом дії мораторію на перевірки.

Трудові ресурси

1. Законодавча норма про прийняття на роботу будь-якої категорії працівників з випробувальним терміном має залишитися і після закінчення воєнного стану. Наразі обмеження щодо випробувального терміну для окремих категорій працівників просто

¹⁰ Як обмежити зловживання спрощеною системою, <https://ces.org.ua/simplified-tax-system-paper/>

Як спростити життя бізнесу під час війни і після? Огляд податкових та регуляторних змін воєнного часу.

витісняє представників цих вразливих груп з ринку праці. Не маючи можливості перевірити кваліфікацію кандидата, роботодавці не розглядають його як претендента на зайняття вакансії.

2. ВПО, які не мають документів, що посвідчують особу та/або трудової книжки, вже звертаються за отриманням статусу безробітного за місцем фактичного проживання, і уряд виділив кошти для виплати їм відповідних соціальних виплат. Оскільки дані про відрахування на соціальне страхування є в державних реєстрах, заходи щодо спрощення отримання статусу безробітного можуть бути збережені і після завершення воєнного стану.
3. Після завершення воєнного стану звичні правила діловодства та архівування мають бути переглянуті щодо спрощення та подальшої цифровізації.
4. Під час воєнного стану виплати можуть бути зменшені, але їх диференціація залежно від страхового стажу має бути збережена. Види робіт, якими можуть займатися безробітні, повинні варіюватися в залежності від їх кваліфікації, а важка фізична праця повинна гідно оплачуватися.
5. В умовах воєнного стану та протягом 180 днів після його закінчення види, особливості порядку надання соціальних послуг, соціальних компенсацій та інших виплат по захисту від безробіття визначаються Кабінетом Міністрів України. Це суперечить чинному трудовому та соціальному законодавству України, але підвищує гнучкість та швидкість прийняття рішень в умовах воєнного стану. Цю законодавчу норму можна розглядати лише як тимчасову.

3. ПІДСУМКИ ЕКСПЕРТНОЇ ДИСКУСІЇ “ПИЛКА, СОКИРА ЧИ ГІЛЬЮТИНА? ЯК МАЄ ПРАЦЮВАТИ ДЕРЕГУЛЯЦІЯ ПІД ЧАС ВІЙНИ”, 02.11.2022

Денис Кудін, Перший заступник Міністра економіки України.

Здебільшого ліцензії та дозволи не виконують свою функцію – не захищають від зловживань, на які може піти бізнес.

Ми успадкували з СРСР низку правил, які по суті є внутрішнім комплаєнсом, держава виступала внутрішнім контролером, бо підприємства належали їй. Ми маємо розмежувати заходи контролю на два рівні – внутрішньокорпоративний контроль, те що підприємство робить саме, для організації своєї роботи і те, що держава контролює для захисту суспільства.

ВРУ кілька років тому ухвалила закон про регуляторну діяльність, який передбачав, що має залишитися 5 видів дозвільних документів, але міністерства і відомства не подали ВР законопроекти, які би почистили ці дозвільні документи, тому на сьогодні залишилося 15 видів дозвільних документів. Якщо неможливо провести дерегуляцію знизу, давайте проведемо дерегуляцію зверху.

В серпні на розгляд ВРУ подали законопроект №8058 про прискорений перегляд інструментів регулювання.

Законопроект встановлює подвійну вимогу до ліцензій/дозволів:

- Передбачені законом
- Закріплені у постанові, яка встановлює виключний перелік

До 31-го грудня спеціальна комісія на чолі з прем'єром, за участі Мінфіну, Мінюсту, Мінрегіону та Мінцифри має переглянути 100% дозвільних документів і розкласти їх на три групи:

1. Дозволи, що продовжують діяти
2. Дозволи, що скасовуються
3. Дозволи, що трансформуються із застарілих методів регулювання

Після того, як буде сформований такий перелік, з 1 січня органам влади буде заборонено застосовувати скасовані заходи регуляторного впливу. Кабмін затвердить графік цифровізації регулювання – комп'ютер має приймати рішення там, де це можливо.

Ксенія Ляпіна, Голова Державної регуляторної служби у 2015-2019 роках.

Ми задекларували рух до ЄС. ЄС далеко не ліберальна юрисдикція і має потужну дозвільну систему, але в ній є принцип розумності. Ми не маємо такого принципу, навіть у меншій дозвільній системі. В ЄС дозвіл отримати легко, зачасту це декларативний документ, підприємець декларує намір

займатися певною діяльністю і підприємця перевіряють, лише коли він досягає істотних розмірів і значного впливу на фактори безпеки. Ці дозволи прив'язуються до двох типів факторів безпеки:

1. Пряма безпека для життя, на кшталт електрики
2. Вплив на фінансову систему

Принцип розумності веде до того, що 90% бізнесу не бачать контролю за своєю задекларованою діяльністю, бо не мають істотного ризику. У нас цей принцип не пішов, бо хоч він прописаний у законі, але не працює технологічно. Підприємець подає заявку на дозвіл, за умови не видачі дозволу з порушеннями підприємець зобов'язаний звертатися до судової системи і втрачати час на оскарження.

Головне завдання закону і доповнень – унеможливити таку ситуацію. Ми (ДРС) свого часу прописали необхідні технічні правки щодо фіксації моменту, коли, за умови подачі заявки та відсутності обґрунтованої відмови протягом встановленого часу, підприємець отримує дозвіл в цифровому форматі, автоматично.

Декларативний принцип полягає в тому, що підприємець декларує свої потужності, зобов'язання, чи обсяг відповідальності. І 90% дозволів можуть бути видані на декларативному принципі. Однак реєстрація чи погодження декларації вже є по суті дозволом. І цього треба уникнути при перегляді дозволів.

Найближчим часом [в Україні] виникнуть додаткові дозвільні зобов'язання. Тому систему треба адаптувати до європейських підходів. Для наших виробників 90% європейських вимог до якості продуктів невідомі. Але для локальних продуктів у ЄС вимоги значно нижчі, що дає можливість існувати локальним виробникам. Не можна робити карго-інтеграцію шляхом перекладу євродиректив українською мовою і ухвалення [типових] регуляторних актів. Євродирективи адаптуються країнами.

Мій фаворит [серед дерегуляційних змін воєнного стану] – мораторій на перевірки. Прибрали контроль і допомогли підприємцям в часи війни. Але безкінечним мораторій бути не може. Потрібно запроваджувати ризик-орієнтований контроль.

[Олексій Дорогань, Виконавчий директор Офісу ефективного регулювання.](#)

Не все Європейське регулювання потрібно запроваджувати одразу, бо воно буде шкідливим для української економіки, і це зустрічає розуміння представників Євросоюзу.

Потрібно розуміти, що дозволи/ліцензії для ведення діяльності – це значною мірою дерегуляція не для тих, хто вже на ринку.

Наприклад правовий режим Дія.Сіті передбачався для продуктових компаній, які лише мали виникнути, тому аутсорсери Дію.Сіті не підтримували, це не вирішувало їх проблем. Підприємці, які розібралися з регуляторним полем, в яких є юристи, не зацікавлені в змінах бізнес-клімату, бо існуючі правила є бар'єром для входу на ринок конкурентів. Тому дерегуляція більшою мірою є для тих, кого ще немає на ринку.

Крім того проблемою є культура держслужбовців, не орієнтованих на потреби бізнесу, а на регулювання підприємців, сприйняття підприємців, як ворогів та загрозу. Це загрожує можливості для співпраці та консультацій.

Як спростити життя бізнесу під час війни і після? Огляд податкових та регуляторних змін воєнного часу.

«Регуляторна гільйотина» буває різною. Можна переглядати акти, можна переглядати дозволи (підхід законопроекту ДШ), можна комплексно аналізувати політику на предмет ефективності. З досвіду BRDO, актова гільйотина є неефективною. НПА є документом високої юридичної абстракції, який не працює сам по собі і може не працювати на практиці. Економісти, коли говорять про скасування НПА, говорять про вирішення провалів ринку, але регулювання аналізують юристи. А мають аналізувати аналітики політик. Бо ця діяльність про оцінку ефективності політик.

Другий підхід – гібридний, його предметом аналізу є те, про що можна спитати підприємця. Якщо запитати підприємця, що йому заважає, він вкаже податковий кодекс і кілька довільних нормативних актів, і що з цим фідбеком робити – незрозуміло. Якщо запитати про проблеми, він назве великий перелік проблем, більшість яких не є підконтрольними навіть уряду. А дозволи і ліцензії зрозумілі підприємцям, про них можливий діалог, у них можна зібрати зворотній зв'язок навіть методом продзвону підприємців.

З цифровою дерегуляцією виникають аналогічні проблеми. Переведення дозволу в автоматичний режим потребує заміни ручних перевірок з реєстрами на автоматизовані. Але внутрішні інструкції передбачають, що посадові особи підписують ці документи. Відповідно необхідно передбачити можливості цифрової дерегуляції, такі як закон про пейперлесс.

[Тарас Хавунка, Керівник аналітично-адвокаційного центру "Львівський регуляторний хаб"](#).

Під час війни стали добре помітними норми та регуляції, які мають значення, і які не мають. Наприклад виявилось, що ставки податків не мають принципової ролі. В контексті децентралізації практично 60% регуляторно-адміністративного навантаження створюється на місцях. Якість цих норм є дуже низькою, бо законопроекти проходять обговорення, а регуляторні акти місцевого значення, які часто мають значніший регуляторний вплив, отримують дуже мало уваги, відповідно втрачають у якості.

Друге питання – якість піднормативних актів, які приймаються кабміном, міністерствами, в рамках яких реалізовується законодавча норма, що впливає на якість регулювання на місцях. Наприклад сфери торгівлі, реклами, ринків, перевезення. Якість піднормативних актів, яка задає рамку застосування НПА, є низькою, часто це радянські рудименти. Це ускладнює створення якісних регуляцій органами місцевого самоврядування, що йдуть в ногу з часом і в дусі підприємницьких викликів. Це впливає на здатність створення громадами повноцінної податкової бази на місцях – починаючи з місцевих податків і зборів і закінчуючи пільгами, які має право надавати орган місцевого самоврядування.

Також є ситуація, що вимагає регулювання на центральному рівні – закон №2259, що врегулював функціонування держслужби та ОМС на час воєнного часу. В ньому було багато корисних норм, але також є норма, що закон «Про засади» не поширюється на ОМС. Це створило колізію, бо ДРС випустила тлумачення, відмінне від прочитання норми ОМС. Тлумачення вказує, що норма поширюється на акти, які діють, але не на проекти. За цей період часу ОМС приймали регуляторні акти без дотримання процедури, що збільшило адміністративно-регуляторне навантаження. Тому регуляторні перегляди потрібні. Це нічого не коштує для держави і заощаджує значні кошти для українського бізнесу. Це потрібно для збереження малого бізнесу.

Для релокованого бізнесу адаптація саме до місцевих регуляторних норм є додатковим адміністративним навантаженням.

[Ярослав Руцишин, Народний депутат України.](#)

На форумах я запитую у підприємців, що вам заважає? Перша відповідь – "не чіпайте нас". І система спрощеного оподаткування це саме про "не чіпайте нас".

У нас іде конкуренція юрисдикцій. Вже недостатньо не чіпати підприємця, повинні бути умови, де він не стикається з дозволами і заборонами. Багато років податки вже не є основною проблемою підприємців, на перші місця виходять природні монополії. Для привернення інвесторів зараз має бути не «не чіпайте нас», а вау-ефект.

З початком автоматичного відшкодування ПДВ розбудовувалася довіра, і ставало вигідно працювати вбілу з ПДВ, особливо експортерам. Зараз ми знову втратили цю довіру через невідшкодування, і її доведеться відбудовувати роками.

Потрібно відмінити все [зайве регулювання] і залишити тільки те, що шкодить екології, здоров'ю та перемозі у війні.

ДОДАТОК 1. ПЕРЕЛІК НОРМАТИВНИХ ЗМІН

Номер	Зміна	Підстава	Орган	Тип	Термін	Вплив на бюджет
1	Запроваджено критичний імпорт (перелік у подальшому багато разів розширювався)	від 24.02.2022 р. № 153	КМУ	Регуляторка	п.1 (товари) скасовано 07.07.2022	Ні
2	Податкові перевірки не розпочинаються, а розпочаті перевірки зупиняються	№2118-IX від 03.03.2022	ВР	Регуляторка	Скасовано 17.03.2022	Ні
3	Зупинення перебігу строків, передбачених податковим законодавством та іншим законодавством, контроль за дотриманням якого покладено на контролюючі органи	№2118-IX від 03.03.2022	ВР	Регуляторка	Скасовано 12.05.2022	Ні
4	Звільнення від відповідальності за порушення податкового законодавства в період дії воєнного стану.	№2118-IX від 03.03.2022	ВР	Регуляторка	Уточнено 12.05.2022	Ні
5	Не застосовується адміністративна та (або) кримінальна відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання звітності	№2115-IX від 03.03.2022	ВР	Регуляторка	До кінця в.с. + 3 місяці	Ні
6	Нульові квоти не експорт окремих продовольчих товарів	від 5.03.2022 р. № 207	КМУ	Регуляторка	До кінця 2022	Ні
7	Імпортні продукти можна продавати без маркування українською мовою	від 09.03.2022 р. № 234	КМУ	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні
8	Спрощення імпорту товарів воєнного призначення на період дії воєнного стану	від 10.03.2022 р. № 247	КМУ	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні
9	Про припинення заходів державного нагляду (контролю) і	від 13.03.2022 р. № 303	КМУ	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні

державного ринкового нагляду в умовах воєнного стану

10	Зміни в трудових договорах, умовах роботи, обліку робочого часу, умовах звільнення	№ 2136-IX від 15.03.2022	ВР	Трудове зак-во	До кінця в.с.	Ні
11	Спрощені вимоги до автомобільних бензинів, дизельного, суднових та котельних палив на період воєнного стану	від 16.03.2022 р. № 292	КМУ	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні
12	Можливість переходу платників податків з доходом до 10 млрд гривень на рік на систему сплати єдиного податку 3 групи зі ставкою 2%	№ 2120-IX від 17.03.2022	ВР	Податки	До кінця в.с.	Так
13	Право ФОП 1 та 2 групи не сплачувати єдиний податок	№ 2120-IX від 17.03.2022	ВР	Податки	До кінця в.с.	Так
14	Право ФОП 1 та 2 групи не сплачувати ЄСВ за себе та за мобілізованих найманих працівників	№ 2120-IX від 17.03.2022	ВР	Податки	До кінця в.с. + 12 місяців	Так
15	Податкові пільги для благодійників	№ 2120-IX від 17.03.2022	ВР	Податки	До кінця в.с.	Так
16	Нульовий акциз та 7% ПДВ на пальне	№ 2120-IX від 17.03.2022	ВР	Податки	До кінця в.с.	Так
17	Дозвіл на проведення під час дії воєнного стану камеральних перевірок у разі бюджетного відшкодування ПДВ та фактичних перевірок	№ 2120-IX від 17.03.2022	ВР	Податки	До кінця в.с.	Ні
18	Встановлює диференційовану ренту залежно від трьох діапазонів ціни на газ – до \$150/тис. куб. м, від \$150 до \$400 та понад \$400.	№2139-IX від 15.03.2022	ВР	Податки	Безстроково	Так

19	Розмір періодичної плати за доступ до елементів інфраструктури об'єктів електроенергетики з використанням несучої спроможності будівель, споруд і однієї опори становить 1 копійка на місяць	24.03.2022	№ 137	Міненерго	Регуляторка	До кінця в.с. + 2 місяці	Так
20	Звільнення імпорту від мита та ПДВ товарів, які ввозяться підприємствами, а також звільнення від митних платежів транспортних засобів, які ввозяться громадянами	№ 2142-IX	від 24.03.2022	ВР	Податки	Скасовано з 01.07.2022	Так
21	Дозволено пропуск через митний кордон окремих товарів (за рішенням КМУ) без дозвільних документів	№ 2142-IX	від 24.03.2022	ВР	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні
22	Дозволено не подавати податкові накладні та розрахунки коригування під час війни, якщо немає такої можливості	№ 2142-IX	від 24.03.2022	ВР	Регуляторка	До кінця в.с. + 6 місяців	Ні
23	Не нараховується та не сплачується податок на житлову нерухомість у власності фізичних осіб	№ 2142-IX	від 24.03.2022	ВР	Податки	2021-2022 податкові роки	Так
24	Не нараховується та не сплачується податок на житлову нерухомість у власності юридичних осіб	№ 2142-IX	від 24.03.2022	ВР	Податки	01.03 - 31.12.2022	Так
25	Не нараховується та не сплачується податок на нежитлову нерухомість	№ 2142-IX	від 24.03.2022	ВР	Податки	01.03.2022 - 31.12 року, в якому закінчиться в.с.	Так
26	Уряд спростив отримання ліцензії на основні види автомобільних перевезень на період дії воєнного стану	від 25.03.2022	р. № 368	КМУ	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні

27	НКРЕКП спростила порядок приєднання до електромереж під час воєнного стану	26.03.2022 р. № 352	НКРЕКП	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні
28	Неприбуткова організація може надавати благодійну допомогу фізичним особам, які мешкають або мешкали на територіях, де проводились бойові дії, та/або вимушено покинули місце проживання через бойові дії	№2173-IX від 01.04.2022	ВР	Регуляторка	безстроково	Ні
29	Платник, який протягом року перейшов на сплату єдиного податку за ставкою 2 % та у цьому ж році відновлює сплату податку на прибуток, складає та подає податкову декларацію з податку на прибуток наростаючим підсумком з початку календарного року.	№2173-IX від 01.04.2022	ВР	Регуляторка		Ні
30	Знято обмеження на обсяг доходу для переходу на спрощене оподаткування 2%	№2173-IX від 01.04.2022	ВР	Податки	До кінця в.с.	Так
31	Переплати з податку на прибуток підприємства та авансові внески, які існують на момент переходу такого суб'єкта на сплату єдиного податку за ставкою 2 %, можуть бути зараховані у погашення майбутніх грошових зобов'язань після відновлення сплати податку на прибуток	№2173-IX від 01.04.2022	ВР	Податки	Безстроково	Ні
32	Посилення контролю за діяльністю провайдерів в умовах воєнного стану	№2240-IX від 03.05.2022	ВР	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні
33	Припинити здійснення митними органами державного контролю нехарчової продукції	від 3.05.2022 р. № 550	КМУ	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні

34	Відновлення частини податкових перевірок - Поновлення перебігу строків, в тому числі для сплати податків. питання дотримання строків стає актуальним не лише для майбутніх періодів, але і для минулих, оскільки відновлення перебігу строків означає необхідність виконання невиконаних обов'язків у строк, який залишався до його зупинення	№2260-IX від 12.05.2022	ВР	Регуляторка	До кінця в.с.	Ні
35	Податкові зобов'язання з рентної плати за користування надрами для видобування газу не сплачуються щодо видобутого, але не реалізованого газу до закінчення воєнного стану	№2261-IX від 12.05.2022	ВР	Податки	До кінця в.с.	Так?
36	Посилення прав працівників - Забороняється будь-яка дискримінація	№2253-IX від 12.05.2022	ВР	Трудове зак-во	Безстроково	Ні